

3. Sustainable development goals. - <https://www.ing.com/Sustainability/The-world-around-us-1/Sustainable-development-goals.htm>

4. UN's Sustainable Development Goals: The Critical Role of Banks in Creating a Sustainable Future. - <https://www.globalbankingandfinance.com/uns-sustainable-development-goals-the-critical-role-of-banks-in-creating-a-sustainable-future/>

УДК 004.8+004.91+336.018

Любіч О.О., д.е.н., проф.,
Стрижак О.Є. д.т.н., с.н.с.
Академія фінансового управління
alyubich@ukr.net, sae953@gmail.com

ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інформаційно-аналітична діяльність експертів у сучасному інформаційному середовищі, й особливе у фінансово-економічному секторі, носить мережецентричний характер та реалізується на засадах трансдисциплінарної взаємодії усіх інформаційних ресурсів і процесів що її складають [1]. Одним з головних факторів цих процесів є наявність трансдисциплінарно зв'язаних між собою процесів виробництва, обробки, зберігання, розповсюдження та використання великих обсягів інформації і знань у вигляді неструктурованих документів [2]. Однак при цьому треба забезпечити об'єктивність аналітичних висновків та рішень, що приймаються на основі аналізу цих документів. Й при цьому треба враховувати, що зазначені пасивні системи знань відображають різні галузі, мають значну кількість міждисциплінарних відношень та створені на основі використання різних інформаційних технологій і стандартів.

Досить об'ємна за обсягом та тематиками номенклатура мережевих пасивних систем знань, включаючи фінансово-економічний сектор, містить такі категорійні поняття, як: різноманітні звіти, статті, нормативні документи, описи продукції, й їх лексико-лінгвістичне забезпечення – словники, тезауруси, таксономії тощо [1-3]. Усі вони відносяться до класу слабоструктурованих, а за сукупністю та характером викладу - до класу Великих Даних (Big Data) [2] і також характеризуються багатоаспектністю та множинними латентними зв'язками.

Перетворення таких пасивних систем знань, що відображаються у вигляді документів, які сформовані та відображають описи певних процесів та їх властивостей є досить актуальною проблемою. Однак для цього треба реалізувати когнітивні процедури їх перетворення, як мінімум

у інтерактивну форму, що визначає умови реалізації взаємодії з цими вже системами активних знань профільних експертів.

Процеси конструктивного вирішення зазначених проблем, носять когнітивний характер та визначаються на основі розв'язання таких категорій когнітивних метазадач – структуризації; аналізу/виділення проблеми; синтезу; вибору. На їх основі реалізується взаємодія експертів та фахівців у форматі наративного дискурсу [1, 3] з пасивними системами знань. При цьому забезпечуються трансдисциплінарні перетворення усіх документів, що її складають, в інтерактивний вид [1].

Трансдисциплінарність мережевих документів, як метакатегорія, враховує гіпервластивості великих даних, а саме: а) рефлексія, яка реалізує принципи інтегрованості, системності та забезпечує цілісність їх поведінки; б) рекурсія, що реалізує категорію повторюваності форм їх операціонального відображення під час активації; в) редукція, на основі якої реалізується принцип декомпозиції цих форм. Їх когнітивна інтерпретація щодо оброблення великих даних реалізується за напрямками: і) структурний аналіз інформаційних ресурсів; ii) форми взаємодії с інформаційними ресурсами та iii) визначення механізмів виявлення критеріїв вибору відповідних контекстів, які потрібні експерту для аналізу. Актуальність реалізації таких процедур ґрунтується на необхідності створити для підтримки інформаційно-аналітичної діяльності експертів умов оптимального оброблення ними великої кількості різнопланових інформаційних масивів. Таке розуміння щодо вирішення проблеми оброблення великих даних забезпечує реалізацію компонентної архітектура когнітивних сервісів підтримки процесів аналізу експертами різнотематичної інформації.

Консолідоване використання такої інформації реалізується на основі використання категорії таксономія [1]. На її основі реалізується структурне відображення як окремого документу, так й досить великої за обсягом колекції документів. При цьому, під цифровою колекцією документів розуміється процедура систематизації документальних мережевих ресурсів (big data sources) множиною природномовних текстів, що об'єднані за однією ознакою або сукупністю ознак (мовних, понятійних, прагматичних, часових, стильових, функціональних, інтенціональних та ін). Цифрові колекції документів створюють умови щодо проведення лінгвістично-семантичного аналізу текстів, що дозволяє автоматично знайти фрази, у яких використовуються терміни в текстах відповідних документів.

Таксономія документів розглядається як певний результат застосування когнітивної процедури структуризації текстових масивів на основі системологічного представлення їх термінологічної системи у ієрархічному вигляді. Результатом застосування процедури таксономізації текстів є представлення їх структури у вигляді графа без циклів, кожна вершина якого містить відповідні контексти, зміст яких складають

семантичні описи та характеристики відповідних термінів та словосполучень .

Таксономія забезпечує системологічне виділення класифікаційних одиниць текстового масиву, які характеризують його семантику та призначення, а також відображає упорядкованість взаємодії між термінологічними конструкціями. Таксономічне представлення певної сукупності документів, які характеризують різноманітні процеси створює технологічні умови щодо формування їх цифрової колекції у форматі нарративного дискурсу [1, 3]. Суттєвою ознакою таких таксономій є той факт, що вони є індуктивні, утворюють непусту множину нерухомих точок [1], та такі, що до їх елементів може бути застосована аксіома вибору. На їх основі реалізуються інтелектуальні засоби оброблення інформаційних ресурсів, до яких в першу чергу треба віднести: контент-аналіз, структурування мережевих інформаційних масивів, агрегування їх контекстів до контуру обробки інформації та багатокритеріальне оцінювання.

Література

1. Dovgyi S., Stryzhak O. (2021) Transdisciplinary Fundamentals of Information-Analytical Activity. In: Pchenko M., Uryvsky L., Globa L. (eds) Advances in Information and Communication Technology and Systems. MCT 2019. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 152. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-58359-0_7
2. Mayer-Schönberger V, Cukier K. Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think. Boston, MA:Houghton Mifflin Harcourt; 2013. 252 p.
3. David K. Elson. (2012). Modeling Narrative Discourse. // Ph.D. thesis, Columbia University, New York City. – 383 p.

УДК 336.711

Любіч О. О., д.е.н., професор,
заслужений економіст України,
ДННУ «Академія фінансового управління»
Огородник В.В. д. е. н., доцент
ДННУ «Академія фінансового управління»

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ З ДЕРЖАВНОЮ УЧАСТЮ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Питання соціальної відповідальності банківських установ загалом та банків з державною участю в Україні стає все більш значимим та актуальним, зважаючи на специфіку вітчизняних реалій ведення банківського бізнесу та враховуючи наслідки кризи, обумовленої світовою пандемією COVID-19.